

רק על חצי מהגיליון, במקום שאין ציורי פורים.

המנחה: "אני רואה שהיתה הפרדת-כוחות, שאת יונתן שמו בפינה אחת של הגיליון, ואת שאול בפינה אחרת. וכשיונתן התחיל לצייר בפינה של שאול, את התערבת ושלחת אותו בחזרה לפינה שלו. השאלה היא אם את נהוגת בדרך-כלל להגן על שאול."

אמא: "עשיתי זאת כדי ששאל לא יתרגז."

המנחה: "אנחנו אומרים שכראי שלא להתערב במריבות בין הילדים, אם רוצים שיתפתחו ביניהם יחסים

הגרול, הכתיב לכל אחר מה עליו לעשות.

המנחה שאלה את שאול איפה היה לו נעים יותר לצייר — עם ההורים שלו או עם המאמצים? שאול לא ענה, ולכסוף אמר שכצורך עם אבא ואמא.

המנחה: "היה לך יותר נעים בציור עם אמא ואבא, כי שם הגבילו את יונתן אחיך. ובציור עם ההורים המאמצים איפשרו לך יותר שטח-פעולה."

יונתן אמר שכצורך עם ההורים המאמצים היה לו יותר כיף לצייר.

שאול: "ילד בן 3 וחצי לא יודע לצייר כמוני, כי אני בכיתה א'."

כשאני מציירת, וביקשתי שיוון קצת. המישהה הציגה שני ציורים שני ציוריו בשלב הראשון של התרגיל. הציור האחד שציירה דנה עם אמא, והשני ליאור עם אמא.

המנחה: "למה ליאור לא צייר את הציור איתכם?"

דנה: "כי הוא היה מפריע לי."

המנחה: "מי החליט שתקחו עוד גיליון?"

אמא: "אצלנו זה מובן מאליו שכל אחד והרברים שלו, אחרת זה מכות וכאכאים."

האמא המאמצת סיפרה שאיתה

כראי לאפשר גם לו עשייה, למרות שהוא קטן ממנה בשלוש שנים, כי אחרת הדיעה שלו לגבי עצמו שהוא קטן ולא כליכך מוצלח, תתחזק. מחשבה כזאת מביאה אותו להתנהגות מפריעה כדי למצוא את מקומו, והוא כבר עושה את זה עכשיו."

מטיילת על הציור

המישהה הבאה היתה אב, אם ותינוק בן תישעה חודשים. התינוק השתלב באופן מוצלח מאוד בציור

בן 6 ואיריס בת 3 וחצי. המנחה שאלה את אורן מה נושא הציור. אורן לחש את התשובה, ואיש לא יכול היה לשמוע. האבא חור בקול רם על תשובת בנו.

המנחה: "יש הורים שנותנים לילדיהם רבים את השרות הזה, ולפעמים זו הסיבה לכך שהילד אינו משיב בפעם הראשונה כשהוא נשאל."

היא אמרה שהיא שמה לב שכל הורה צייר עם ילד אחר, ושאלה אם זו בדרך-כלל החלוקה במישפחה. ההורים אמרו שלא תמיד זה כך.

המנחה המשיכה לשאול את אורן שאלות, והוא המשיך ללחוש. ההורים המאמצים סיפרו גם הם שהיה להם קשה מאוד לשמוע את אורן, מכיוון שריבר כליכך בשקט.

"הוא מצפה", אמרה המנחה, "שיתנו לו כל הזמן את השרות הזה, שיחזרו על דבריו."

לשני ההורים הבאים היה ילד אחר, עמית, בן 4. במשך הציור הסבירה האי-מאמצת מאי לצייר נכון.

המנחה: "האמא העבירה ביקורת שעמית לא צייר טוב, ושכצורך הכל חשוב. ובעצם פה הציור עצמו לא כל-כך חשוב, כי זו לא היתה תחרות ולא התכוונו פה לתערוכת-ציורים. מה שהיה חשוב הוא היחסים בזמן הציור. ביקורת זה בריוק ההיפך מעידוד. הורים רבים חושבים, בטעות, שכל שיערו יותר לילדיהם הם ייצאו יותר מוצלחים, אבל ביקורת גורמת לילד לחשוב שרברים צריכים להיות מאה אחוזים, וכתוצאה מזה הוא עלול לחשוב שרברים שאינם מאה אחוזים לא כראי לו להתעסק."

האמא סיפרה שבכית עמית באמת קורע זורק את כל הציורים שהוא מצייר.

במהלך כל שעות ניתוח הציורים, הסתובבו רוב הילדים מסביב. חלקם היה בחוץ, חלקם הקטן ישב בשקט ליד ההורים והקשיב לניתוחים. ילדה אחת, נורית, בת 3, התעקשה להיות כל הזמן במרכז המעגל. היא הסתובבה סביב, ובכל פעם התייבשה על הציור שאותו ניסתה המנחה לנתח.

כשהגיע התור של נורית ואמה, אמר רה המנחה: "היא מטיילת על הציור וצריך להמחיש לה שעל ציור לא הולכים. אם היא עולה על ציור, צריך פשוט לקחת אותה משם, בלי לומר לה מילה."

נורית עושה מה שהיא רוצה, וכשזה לא הולך כמו שהיא רוצה, היא זורקת את עצמה על הריצפה וצועקת."

למרכה הפלא השתלכה נורית בצד-רה יפה מאוד עם ההורים המאמצים. האבא המאמץ סיפר: "מדי פעם היא קראה, אמא, אבל היא נשארה איתנו. היא אמרה שהיא רוצה לצייר דוד, ואז הסתבר שהיא התכוונה שאני אצייר דוד."

המנחה: "זאת אומרת שעשית לה שרות מצייר, ויצא לה מה שהיא רצתה. היא חושבת שככה צריכים להתנהל החיים. ולאורך כל הפגישה מנסה נורית להוכיח שהיא עושה מה שהיא רוצה. למשל עכשיו, כשאנחנו מדברים עליה ועל הציור שלה, היא דווקא יושבת ומסררת כפיות על הגיליון."

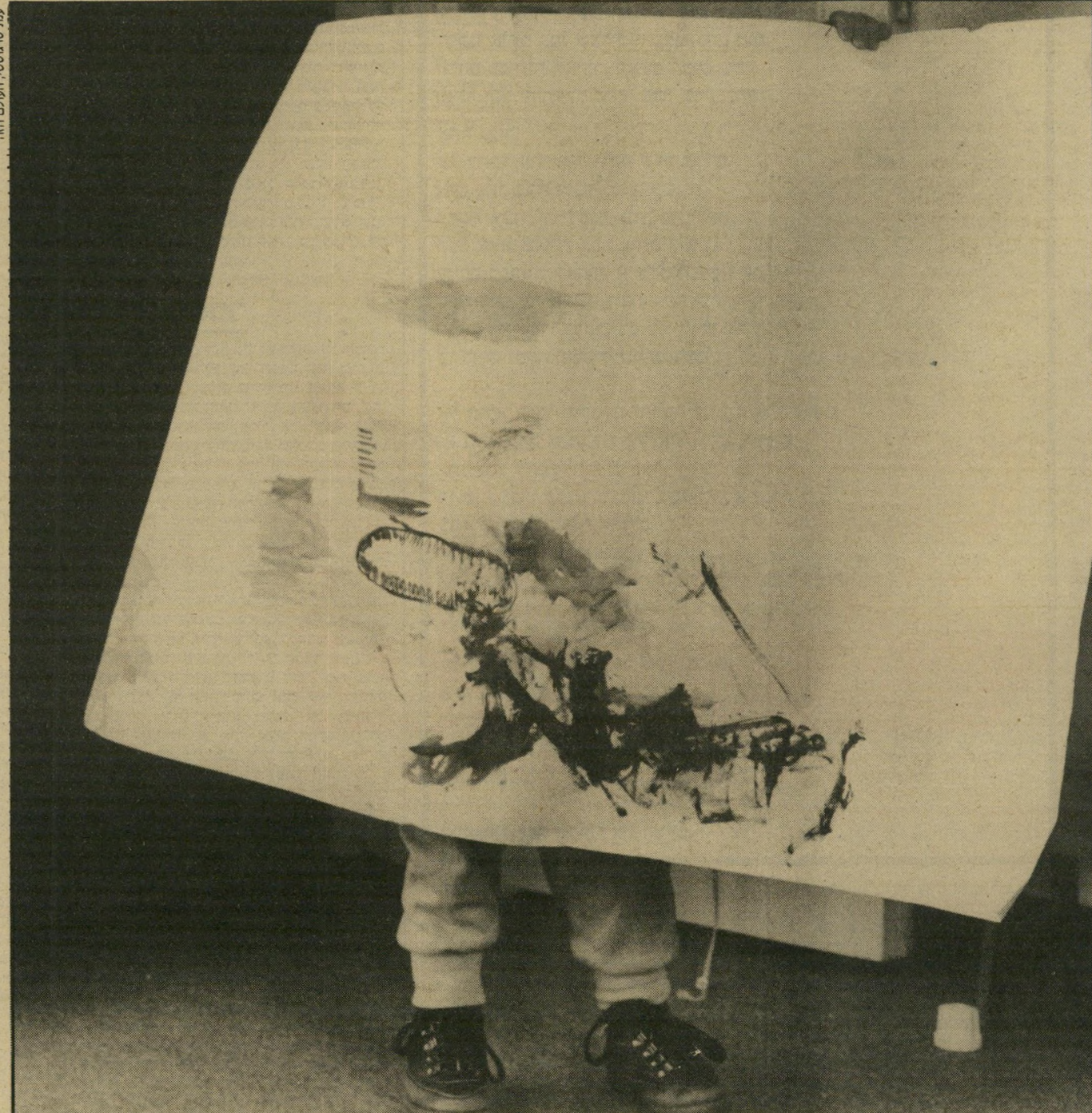
אפילו שם ישב בשקט

תרגיל הציור לא היה, אומנם, תחרות בקליעת היצים למטרה, אבל ברוב המיקרים הסבירה המנחה באופן די מרויך את היחסים בתוך המישפחות. היא לא הכירה מקודם איש מן הנוכחים. בחירת נושא הציור, דרך קבלת ההחלטות, וביצוע הציורים הראו צדדים רבים של היחסים בתוך המישפחה, ובמיקרים רבים היו הציורים כמו מראה של המישפחה.

בתרגיל הציור ובניתוח הציורים לא ניסתה המנחה לתת פיתרונות לבעיות, אלא רק להצביע על חלק מהן. התרגיל ניסה להמחיש באופן חזותי ופשוט את מערכת היחסים בתוך המישפחות. אני הייתי מרותקת ואפילו שם ישב בשקט ולא הפריע.

במהשך הקורס תינתן הרכבה איי-שית לכל מישפחה מן הקבוצה.

ענת סירניסט, תולעת תוח

שם מציג את יצירתו: טרקטור קצת מופשט. מה אפשר ללמוד מזה?

של הוריו, ויחד יצרו תמונת-נוף בסיג-נון אכספרסיוניסטי.

המנחה: "התינוק השתלב בציור. זה הכן הבכור, יש לו כל המקום שבועלם, ההורים משתלבים בציור שלו."

"יש סכנה שילד כזה, אם לא יאפי-שרו לו להועיל, לתרום ולהיות שותף, ירצה להיות המרכזי והבלעדי. במיקרה כזה יכולה להיווצר בעייה כאשר יולדו לו אחים."

ההורים סיפרו שהיתה זו חווייה נחמדה לצייר עם כנס הפעוט. והמנחה אמרה שזה נהדר שההורים איפשרו לילד בן תישעה חודשים להחזיק מיכ-חול ביד וליציר כמו כל השאר.

"חשוב שילד בגיל כזה ילמד להת-חשב בעוד משהו. שידע שיש אמא שהיא לפעמים עייפה, שיש אבא שלפעמים כואב לו הראש, ולפעמים הוא לא יכול."

להורים הבאים היו שני ילדים: אורן

הם ציירו ציור אחר על אותו גיליון. הם ישבו זה ליד זה, וכשליאור התלכלך השרוול בצבע, דנה הפשילה לו את השרוולים ועזרה לו מאוד. היא אמרה שהם ציירו בשקט, זה ליד זה.

המנחה: "דנה, איפה היה לך נעים יותר לצייר?"

דנה: "בציור עם אמא. ליאור מעצבן אותי, הוא כל הזמן בא וגונב לי דברים."

אמא: "גם כשהם רוצים להיות חברים, זה לא הולך. כי היא מאשימה אותו בכל דבר, ואני מפרירה ביני-הם. אם לא אעשה הפרדת-כוחות הם ירביצו זה לזה. אז מבחינתי ההפרדה היא הפיתרון הכי נוח."

המנחה: "כשאתם הנה, ליאור מאוד כבה והפריע וצעק. אני חושבת שזו הדרך שלהם למצוא את מקומם במישפחה. דנה עושה זאת עלייך כך שהיא בוגרת ונבונה, וליאור כזה שהוא קצת מפריע."

המנחה שאלה אותו אם היה מעדיף שכל המישפחה תצייר ציור אחד, ויוני תן יצייר ציור אחר, לחוד. שאול אמר שכן.

המנחה: "ואיך אחיך ירגיש אם לא יתנו לו לצייר עם כל המישפחה?"

שאול: "הוא יגיד שלא נעים לו."

המנחה: "מה יותר חשוב לך, שה ציור יהיה יפה, או שלאחך יהיה נעים?"

שאול: "שלאחי יהיה נעים."

"ליאור מעצבן אותי"

רמישהה השניה היו אם ושני ילדים: דנה בת 5 וליאור בן שנתיים. המנחה ביקשה שיספרו איך בחרו בצבע הגיליון ובנושא הציור. האם התנדבה לצייר את תהליך קבלת ההחלטות במישפחה. המנחה ביקשה לתאר איך נעשה הציור.

דנה: "ליאור כל הזמן הפריע לי

טובים. לא כראי שנתערב כמה שקורה ביניהם. כשההורים מגינים על ילד אחר, סביר להניח שבאותו הזמן הילד האחר מרגיש ככעס. חשוב מאוד שהילדים יפתחו יחסים טובים ביניהם. כראי לאפשר להם להסתדר. הם צריכים ללמוד להתחלק ולהסתדר זה עם זה.

"לי יש הרגשה שהיתה הפרדת-כוחות, כך שיונתן קיבל את הפינה שלו, והוא ידע שאם הוא יתחיל לצייר בפינה השנייה, של שאול, יקרה משהו."

המנחה שאלה את שאול אם הפריע לו משהו בציור השני, עם ההורים המאמצים.

שאול: "הפריע לי הקישקוש של יונתן."

ההורים המאמצים סיפרו שהילד הגרול היה מאוד רומינטי, שהקטן באי-מת קישקוש וביקש שיעירו לו בתוכו תתול ששקו. הם אמרו שהאווירה בין הבנים היתה כמו בין גרול וקטן. שאול,